

Βρυξέλλες, 23 Φεβρουαρίου 2022
(OR. fr)

6234/22

LIMITE

JAI 230
SCHENGEN 21
FRONT 65
MIGR 48
COSI 55
SAN 111
COMIX 74

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Προεδρία
Αποδέκτης:	Επιτροπή των Μονίμων Αντιπροσώπων / Συμβούλιο
Θέμα:	Πολιτική διακυβέρνηση Σένγκεν

Κατά την άτυπη σύνοδο των υπουργών Εσωτερικών στις 3 Φεβρουαρίου στη Λίλλη, η πρόταση της Προεδρίας για τη σύσταση «Συμβουλίου Σένγκεν» έτυχε ευρείας υποστήριξης. Το Συμβούλιο Σένγκεν θα ενισχύσει την εμπιστοσύνη μεταξύ των κρατών μελών του χώρου Σένγκεν. Οι λεπτομέρειες για μια περισσότερο διαρθρωμένη πολιτική και επιχειρησιακή διακυβέρνηση διασαφηνίστηκαν κατά τη συνεδρίαση της Στρατηγικής Επιτροπής για τη Μετανάστευση, τα Σύνορα και το Άσυλο (SCIFA) στις 16 Φεβρουαρίου. Λαμβάνοντας υπόψη τις προτάσεις των κρατών μελών, η Προεδρία καλεί τους υπουργούς να εκφράσουν τις απόψεις τους για τα ακόλουθα σημεία.

Συμβούλιο Σένγκεν

Όπως συμφώνησαν οι υπουργοί στη Λίλλη, είναι περισσότερο από ποτέ αναγκαία η καλύτερη διατύπωση της πολιτικής καθοδήγησης του χώρου Σένγκεν και του επιχειρησιακού επιπέδου. Για τον σκοπό αυτόν, το Συμβούλιο Εσωτερικών Υποθέσεων υπό τη σύνθεση της «μικτής επιτροπής» μπορεί να εξελιχθεί ώστε να παράσχει το θεσμικό πλαίσιο του «Συμβουλίου Σένγκεν».

Ως εκ τούτου, το Συμβούλιο Σένγκεν προορίζεται να αποτελέσει το πλέον ενδεδειγμένο φόρουμ για τις αναγκαίες ανταλλαγές απόψεων σε πολιτικό επίπεδο σχετικά με τις εν εξελίξει μεταρρυθμίσεις και με τις πλέον στρατηγικές επιχειρησιακές πτυχές.

Η Προεδρία προτείνει να συγκαλείται το Συμβούλιο Σένγκεν με την ευκαιρία κάθε συνόδου του Συμβουλίου ΔΕΥ και, εάν απαιτείται, σε περίπτωση κρίσης.

Οι συζητήσεις θα οργανώνονται κατά τρόπον ώστε:

- να συζητούνται οι γενικοί πολιτικοί προσανατολισμοί για τον χώρο Σένγκεν·
- να εξετάζεται η κατάσταση του χώρου Σένγκεν με βάση πίνακα αποτελεσμάτων («βαρόμετρο») — βλ. κατωτέρω·
- να κινητοποιούνται τα κατάλληλα μέσα και να καθορίζεται η αντίδραση στις κρίσεις που επηρεάζουν τον χώρο Σένγκεν·
- να συζητούνται συστημικές δυσκολίες που αντιμετωπίζουν τα κράτη μέλη, ιδίως όπως εντοπίζονται κατά τις αξιολογήσεις Σένγκεν, και να εξετάζονται τα μέσα που πρέπει να χρησιμοποιηθούν για την αντιμετώπισή τους·
- να προωθείται η ανταλλαγή ορθών πρακτικών·
- να καθορίζονται οι κατευθυντήριες γραμμές για τη δράση του Frontex τουλάχιστον μία φορά τον χρόνο.

Επιπλέον, οι υπουργοί, βάσει έκθεσης της Επιτροπής και λεπτομερέστερου πίνακα αποτελεσμάτων («scoreboard»), θα εξετάζουν εις βάθος την κατάσταση του Σένγκεν ανά έτος.

Κατάρτιση πίνακα αποτελεσμάτων («βαρόμετρο») της κατάστασης στον χώρο Σένγκεν

Μέχρι σήμερα δεν υπάρχουν αναγνώσιμοι και ενιαίοι δείκτες που να παρέχουν ολοκληρωμένη επισκόπηση της κατάστασης στον χώρο Σένγκεν.

Η ανάπτυξη απλουστευμένου πίνακα αποτελεσμάτων («βαρόμετρο») θα παράσχει στους υπουργούς συνολική θεώρηση της κατάστασης στον χώρο Σένγκεν. Οι διάφορες πτυχές αυτού του «βαρομέτρου» συζητήθηκαν κατά την άτυπη υπουργική σύνοδο ΔΕΥ στις 3 Φεβρουαρίου και κατά τη συνεδρίαση της SCIFA στις 16 Φεβρουαρίου. Προτείνεται να συμπεριληφθούν πέντε τομείς στους οποίους αντιστοιχούν διάφοροι δείκτες λαμβανόμενοι από τα στοιχεία που διαθέτουν οι σχετικοί ευρωπαϊκοί οργανισμοί (Frontex, EUAA, Ευρωπόλ, EU-LISA) και η Επιτροπή:

- κατάσταση στα εξωτερικά σύνορα·
- κατάσταση της μετανάστευσης εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης·
- εσωτερική ασφάλεια·
- κίνδυνοι για την υγεία·
- κατάσταση στα εσωτερικά σύνορα.

Τα προσδιοριζόμενα θέματα θα αποτελούν τη βάση των συζητήσεων στο Συμβούλιο Σένγκεν. Ο πίνακας αποτελεσμάτων σχεδιάστηκε ως εργαλείο πληροφόρησης των υπουργών. Αποσκοπεί στην προώθηση των ανταλλαγών βάσει αντικειμενικής και από κοινού διαπίστωσης.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα παρουσιάσει το πρώτο «βαρόμετρο» στη σύνοδο της 3ης Μαρτίου. Το «βαρόμετρο» θα είναι ένα δυναμικό εργαλείο, στην ανάπτυξη του οποίου θα μπορούν να συμβάλλουν τα κράτη μέλη και το οποίο θα μπορεί να εξελιχθεί στη συνέχεια.

Προβλέπεται ότι το «βαρόμετρο» Σένγκεν θα παρουσιάζεται τρεις φορές ετησίως. Θα διαβιβάζεται εγκαίρως ώστε να καθίσταται δυνατή η ομαλή προπαρασκευή των ανταλλαγών στο πλαίσιο του Συμβουλίου Σένγκεν (στόχος θα είναι η διαβίβασή του στα κράτη μέλη και στα συνδεδεμένα κράτη τουλάχιστον δύο εβδομάδες πριν από τη σύνοδο του Συμβουλίου Σένγκεν). Βάσει του περιεχομένου του, η Προεδρία θα υποβάλλει σύντομο σημείωμα στην EMA ώστε να προσδιορίζονται τα συγκεκριμένα θέματα στα οποία θα μπορεί να επικεντρωθεί η συζήτηση των υπουργών. Το βαρόμετρο θα επισυνάπτεται στο εν λόγω σημείωμα.

Κατά τη διάρκεια του Συμβουλίου Σένγκεν, η Επιτροπή θα υποβάλλει έκθεση στους υπουργούς σχετικά με την κατάσταση του Σένγκεν, η οποία θα επιτρέπει στο Συμβούλιο Σένγκεν να προσδιορίζει τους πολιτικούς προσανατολισμούς και τις ενδεχόμενες αποφάσεις που απαιτούνται για την ορθή λειτουργία του χώρου Σένγκεν.

Επιπλέον, η ετήσια έκθεση της Επιτροπής, η οποία είναι ένα πιο ολοκληρωμένο έγγραφο και θα συνοδεύεται από πίνακα αποτελεσμάτων (scoreboard), θα παρουσιάζει λεπτομερέστερα την κατάσταση της λειτουργίας του χώρου Σένγκεν και θα τροφοδοτεί ομοίως τις ετήσιες συζητήσεις των υπουργών.

Συντονιστής Σένγκεν

Η μονιμότητα και η ικανότητα αντίδρασης των ρυθμίσεων που συνδέονται με το Συμβούλιο Σένγκεν έχουν θεμελιώδη σημασία. Για τη διασφάλισή τους, μία δυνατότητα θα ήταν να καθιερωθεί λειτουργία «συντονιστή Σένγκεν» που θα υποστηρίζεται από ομάδα συντονισμού σε επιχειρησιακό και τεχνικό επίπεδο. Με σκοπό να υπάρχει συνέχεια, θα έχει ως ρόλο, με βάση τις υφιστάμενες ικανότητες, να συμβάλλει στην προπαρασκευή των εγγράφων για το Συμβούλιο Σένγκεν, καθώς και στην παρακολούθηση των μέτρων και των δράσεων που αναλαμβάνονται στο πλαίσιο του Συμβουλίου Σένγκεν. Θα έχει επίσης καίριο ρόλο σε περίπτωση κρίσης στα εξωτερικά σύνορα, προκειμένου να διασφαλίζεται αναλογική και κατάλληλη ευρωπαϊκή απάντηση σε όλα τα επίπεδα.

Βάσει των προαναφερθέντων, προτείνεται οργάνωση των ρυθμίσεων ως ακολούθως:

- όπως συμβαίνει με όλες τις συνθέσεις του Συμβουλίου, η προπαρασκευή του Συμβουλίου Σένγκεν θα διασφαλίζεται από την EMA υπό τη σύνθεση μικτής επιτροπής·
- «συντονιστής Σένγκεν» θα είναι υπεύθυνος, εντός των υπηρεσιών της Επιτροπής, για την τακτική προετοιμασία του βαρομέτρου και θα συμβάλλει στην παρακολούθηση των δράσεων σε ευρωπαϊκό επίπεδο που αποφασίζονται κατά τις συνόδους του Συμβουλίου Σένγκεν·
- ο συντονιστής θα ενεργεί σε στενή συνεργασία με την εκ περιτροπής Προεδρία του Συμβουλίου και τη Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου για την κατάλληλη προπαρασκευή και παρακολούθηση των συνόδων του Συμβουλίου Σένγκεν.

Πλατφόρμα αλληλεγγύης σε περίπτωση κρίσης στα εξωτερικά σύνορα

Οι καταστάσεις έκτακτης ανάγκης στα σύνορα είναι όλο και πιο συχνές και συνδυάζουν ποικίλες προκλήσεις σχετιζόμενες με τη μετανάστευση, την ασφάλεια ή την πολιτική προστασία. Τα κράτη μέλη μπορούν να βασίζονται στον Frontex, τον κοινό οργανισμό που είναι επιφορτισμένος με τη διαχείριση της επιχειρησιακής συνεργασίας στα σύνορα, για την προστασία των συνόρων μας. Ειδικότερα, ο οργανισμός διαθέτει έναν ισχυρό μηχανισμό ταχείας επέμβασης στα εξωτερικά σύνορα σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης, ο οποίος πρέπει να έχει ικανότητα αντίδρασης και να αξιοποιείται πλήρως από τα κράτη μέλη. Αποτελεί το βασικό μέσο της ευρωπαϊκής αλληλεγγύης σε περίπτωση δυσκολιών στα εξωτερικά μας σύνορα.

Σε τέτοιες περιπτώσεις, μπορεί επίσης να είναι αναγκαία η κινητοποίηση ευρύτερου φάσματος μέσων: μπορούν να υπάγονται στον Frontex ή να πρόκειται για άλλα εργαλεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή μέσα που διαθέτουν τα κράτη μέλη. Στο πλαίσιο αυτό, η Προεδρία θεωρεί σημαντικό να ενισχυθούν οι ευρωπαϊκές ρυθμίσεις που διασφαλίζουν τον συντονισμό των δράσεων στήριξης προκειμένου να κινητοποιούνται οι διαθέσιμοι πόροι. Πρότεινε, ως εκ τούτου, να δημιουργηθεί μια πλατφόρμα αλληλεγγύης που θα επιτρέπει σε περίπτωση κρίσης στα εξωτερικά σύνορα της Ευρωπαϊκής Ένωσης:

- συντονισμό των προσφορών στήριξης για την κάλυψη των αναγκών των κρατών μελών·
- διασφάλιση της συμπληρωματικότητας μεταξύ των μέσων που κινητοποιούνται σε ευρωπαϊκό επίπεδο (Frontex, EUAA, MPCU) και των άμεσων συνεισφορών των κρατών μελών·
- ενθάρρυνση της δημιουργίας μέσων που παρέχονται διμερώς από τα κράτη μέλη, για παράδειγμα, σε ό,τι αφορά την εσωτερική ασφάλεια, στήριξη με βάση το άρθρο 17 της απόφασης 2008/615/ΔΕΥ «Prüm»

Σε συνέχεια των συζητήσεων επί του θέματος, η Προεδρία επισημαίνει ότι η πλατφόρμα αυτή δεν αποτελεί συμπληρωματική νομική δομή. Επιδίωξη είναι η αξιοποίηση των υφιστάμενων δομών, όπως οι IPCR, για στενότερο συντονισμό της ευρωπαϊκής και της διμερούς στήριξης. Κατ' αυτόν τον τρόπο θα διασφαλίζεται η διατήρηση συνοχής των ρυθμίσεων στήριξης που προτείνονται από τους οργανισμούς και τα κράτη μέλη καθώς και η συνέχειά τους.